

ציד טנקים והשמדתם

לראשונה את פלוגת-הסיור ולגרום לטנקים מכסימום אבידות, ובמידת-האפשר אף ל- השמיד חלק ניכר מהשרדה-המשוריינת גופה. השמדת כל מצבורי-הדלק, כולל מצבורים או- רחיים, במקומות ובישובים שעל פני נתיב התקדמותו של שריון-האויב.

• השמדה סופית של השרדה-המשוריינת, בעיקר על ידי כוחות-שריון.

הכוחות המשתתפים בקרב

סוגי הנשק הנגד-טנקי „הכבדים“ המקובלים הם, כידוע: הטנק; משחית-טנקים ותותח-סעד; תותחיים נגד-טנקים; מטוסים.

בויכוחים הרבים שהתנהלו בצבאות העולם סביב שאלת יעילותם היחסית של סוגי-הנשק הללו, נקבע בדרך-כלל הטנק בתור הנשק הנגד-טנקי הטוב ביותר. אולם, במציאות אין כמעט מדינה שיש ביכולתה לציד את צבאה במספר טנקים כזה עד שתוכל לותר על שאר סוגי הנשק הנוכחים.

השימוש בסוגיו השונים של הנשק הנ"ט הקל, שבידי החייל הרגלי — ערכו גדל או פוחת בהתאם למידת עצמתם של כלי-נשק מסוגים אלה ומספרם. אולם, בכל הצבאות נמצא כי השימוש בנשק נ"ט קל הנו הכרחי כדי להשלים את מערך ההגנה הנגד-טנקית.

בהמשך הדברים נעמוד על יכולתו של החייל שבידו בוקה, רנ"ט או בקבוק-המולוטוב לעמוד מול השריון.

החלק-הפוחת של סקירה זו, אשר הציג את מגמות הלחימה-הנגד-טנקית ברמת-פיקוד גבוהה יחסית, והגדיר לאמיתו של דבר מושגים אופרטיביים — כל כונתו הייתה, בעצם, להבהיר את המסגרת (ביתר-דיוק — מסגרות-המציבים השונות) שבה יצטרך להתנהל „ציד-טנקים“, ואת מקומו של „ציד“ זה במסגרות המשתנות. עתה עלינו לעבור אל סוגית המעשה גופו. עם זאת, יש לזכור כי אף ברמות שהנן כאילו ה„נמוכות“ או ה„זעירות“ ביותר — מוסיפים בכל-זאת, במציאות, לפעול ולהיות ברי-תוקף ע"י קרים שצוינו כאן, כביכול לגבי מימדים גדולים ורחבים יותר. כך, העיקר החיוני של ניתוק הרגלים-

לחימה נגד טנקים

בשלב-לוחמה שונים מצויים מצבים אשר — בשל העדר עדיפות-שריון לכוחותיו, או בגלל תפידיים אחרים המוטלים על חיל-השריון — אינם מאפשרים את הפעלת כוחות-השריון שלו להתקפה על שריון-האויב לשם השמדתו. הלחימה הנגד-טנקית שלו במצבים כאלה תתבסס, ברוב-המקרים, על שלושה גילויי-קרב עיקריים: —

א. פשיטות על ריכוזי טנקים של האויב, ביצוע פעולות של חסימת-דרכים, מיקוש, חבלה, והצבת מארבים לשרדותיו בשטחי האויב.

תפקידי פעולות אלו הם: —

- לעכב את טנקי-האויב ולשבש את תכניות התקדמתם;
- לפגוע בכלי-רכב משוריינים של האויב ול- השמידם.

ב. ניהול קרב-הגנה מתוכנן ע"י המערך-המוגן של כוחותינו.

תפקידי הנגד-טנקיים של מערך-ההגנה הם: —

- לעצור את הטנקים, או לפחות לגרום להם אבידות מכסימליות;
- לעכב את חיל-הרגלים הנלווה לשריון, או לפחות לגרום לו אבידות כבדות;
- להוסיף ולהתקיס — כדי למנוע מעבר שיירות-אספקה אויבות אל השרדה-המשוריינת שלו באם עלה בידי זו לפריץ דרך המערך.

ג. השמדת שדרה-משוריינת אויב לאחר (ובמקרה) שפרצה את המערך-המוגן.

תפקידי הכוחות בקרבי-השמדה כזה הם: —

- הטרדה בלתי-פוסקת של השרדה-הנעה באש מכל סוגי-הנשק האפשריים, והנשק-הקל ב- כללם — כדי לאלץ את הרגלים הנלווים אל הטנקים לתפוס מחסות, להאיט את התקדמות הטנקים ולהביאם לידי הוצאת מכסימום דלק ותחמושת, וכן למנוע את בוא שיירות-התספוקת;
- הצבת-מארבי רגלים, טנקים, ותותחים נגד-טנקים, ומיקוש דרכים — במגמה לחסל

המלומים מהשריון — עשויו למצוא את ביטויו אף ברמתה של כיתה הפועלת במקלע שלה וברוביה לשם השגת מטרה זו. למען יוכל המטויל-הנגד-טנקי שלה (ואולי — רימוני-דובה, צרוורי-מונים, בק-בוקי-הצתה) לעשות את מלאכתם-הם; פגיעה ישירה ברכב-השריון גופו.

אדם מול טנק

יכולתו של הרגלי שבקו-החזית לעמוד-על-עמדו ולהלחם בשריון — או לצאת לקראת השריון כדי לפשוט עליו, לארוב לו בדרכים ולהטרידו בנשקו-הקל — שימשה, ועודנה משמשת נושא לביורור בצבאות השונים. בסיפורי המלחמה של העמים אפ-שר למצוא דוגמאות רבות כיצד נתפסו חיילים ל-בהלה בראותם שריון — וגם כיצד עמדו בפניו. אין כסיפורי-מלחמה אלה ללמדנו על יכולת האדם ל-עמוד מול טנק — על חולשותיו של האדם — ועל הדרכים בהן אפשר להתגבר על חולשות אלו. טוב, איפוא, שנעין בכמה מהדוגמאות כדי להסיק מהן מסקנות.

להלן — דוגמה הלקוחה מתוך מכתבו של קצין-מילואים בצה"ל:

השפעת השריון על רוחו של הלוחם

תפקידה של המחלקה-הדומקטנט (22 איש) היה לפטרל את האזור. המחלקה יצאה בשעה 0700 בנשאה אתה את הנשק המחלקתי — מרגמה בת 52 מ"מ ומנ"ט. בשעה 11.15 נתקלה המחלקה בקבוצת ערבים חמושים קוצרים בשדה כשטחנו. המחלקה תפסה עמדות, ופתחה באש על הקוצרים. התפתח קרב-אש עם הקבוצה הנ"ל, ועם תגבורות שהחלו באות אליה מכיוון אחר, מספרם גדל והלך, ומפקד הפטרול (הסמל המחלקתי) התחיל שוקל אפשרות של נסיגה. אך בשעה 1300 הגיחו פתאום שני משוריניים, שקרבו במהירות בדרך-העפר לעבר המחלקה. אחד מאנשי המחלקה, כגלותו את המשוריניים, נבהל וצעק:

„טנקים מתקדמים עלינו“. צעקה זו הכניסה בהלה ב-מחלקה. המשוריניים נעצרו ופתחו באש מהמקלעים ומ-התותחים (בני-שתי-הליטרות) אשר להם. יריות אלו הוסיפו לבלה הכללית, ואנשי המחלקה החלו בנסיגה בלתי-מסודרת. תוך כדי הסתלקות, אף אבד למספר אנשים נשקם; והקשר „התפטר“ ממכשיר-הקשר שהביד עליו. סמל-המחלקה לא השתלט על אנשיו ונגרר אף הוא עם הנסיגה.

דוגמאות הדומות לזו אנו מוצאים בכל הצבאות שחייליהם הבלתי-מאומנים ובלתי-מוכנים לקרב נגד טנקים עמדו לראשונה בפני שריונים. ואמנם, אמת היא, שכלפי חיל-הרגלים לא-מאומן השיגו טנקים עליונות הנובעת מהשפעתם הפסיכולוגית — השפעה

שנמצאת מחוץ לכל יחס לפעולתם החומרית. הש-פעתם של טנקים על חיל-הרגלים המחופר-כראוי היא, למעשה, מיגבלת יותר. הכנתם ואימונם-המוקדם של חיילים ללחימה נגד טנקים הנם כגדר הכרח כדי להכשירם ללחימה זו. עצם הלחימה נגד טנקים היא, וביחוד לגבי החייל הרגלי — ענין של ידיעה וקור-רוח.

לחימה בנשק-קל נגד טנקים

בקרבי-ההגנה נגד שריון, משימתו החשובה ביותר של חיל-הרגלים — בסיוע כל שאר החילות — היא לנתק טנקים תוקפים מחיל-הרגלים שלהם. משבוצע הדבר, מובטחת ברוב המקרים הצלחתה של ההגנה. בקרב כזה תפקידו של חיל-הרגלים מתבטא תחילה — בניחוח הטנקים מהרגלים שלהם; ואחר-כך — בהשמדת הטנקים הבודדים. דוגמה אופיינית לכך היא לחימתה של פלוגה אמריקאית נגד טנקים גר-מניים, במערכת-הארדנים בינואר 1945:

„האויב ערך התקפתו ב-5 טנקים, 25 רגלים גלויים אליהם, על אנפם הימני של המגינים. „בווקה“ של המחלקה שבאגף הימני נפגעה. לא היתה למגינים דרך אחרת לספל רגלים-שנלו אל הטנקים אלא בנשקם-הקל. בקרב, שהתנהל כשהאויב קרוב מאוד אל המגינים, הצליחו הללו להרוג 11 לפצוע עוד 6-8 מאנשי האויב. שריונו, שמצא עצמו בלא תמיכת הרגלים, הוכרח בשל כך להסוג.“

הלקח הוא שיחידת-הרגלים טובה, אשר רוח-קרב מפעמת בה — חייבת תמיד לאסור קרב ברגלים המלומים את הטנקים; ואפילו אם אין בידי המגינים נשק נ"ט — יתכן להשיג בדרך זו כי הטנקים יוכרחו לסגת.

השמדת טנקים על ידי חיל-הרגלים

בכל שלבי הלחימה בטנקים — דהיינו, בפעולות פשיטה או מארב בשטחם של כוחות-האויב, בעת קרבי-ההגנה המתנהל-במתוכנן, או לאחר שטנקים אויבים פרצו את המערך המבוצר — יש ביכולת חיל-הרגלים, באמצעו ובכלי-נשקו, הוא להשמיד טנקים. נתעלם, איפוא, כאן מתפקידיהם של הטנקים, התותחים הנגד-טנקיים התותחים הנגד-טנקיים וה-מטוסים בהשמדת שריון-אויב, ונטפל בנשק האישי והיחידתי שלרשות יחידות רגלים ברמת הפלוגה. להלן — דוגמה של קרב שניהלה פלוגה אמרי-קאית נגד יפנים במלחמת-העולם השנייה:

„שני טנקים של האויב, שתקפו עמדת פלוגה, הוצאו מכלל פעולה על ידי שלוש תוליות „בווקה“, שהוצאו ב-מחפורות אשר הוכנו מבעוד-מועד. כשהגיעו הטנקים לסוה

200 יארד (כ־180 מטר) פתחו ה"בוזקות" מ־1 ומ־2 באש, ופגעו בצריחו של הטנק הראשון — שתור-על-עקביו, ונעזבו על ידי היפנים. הטנק השני פנה שמאלה, אך נפגע ברקיסה של ה"בוזקה" שבעמדה מ־3, בטוח של כ־90 מטר — וגם אותו נטשו היפנים.

הדוגמה מדברת בעד עצמה, ואינה צריכה פירוט שים. ברור הדבר, שה"בוזקות" ששוכללו-בינתיים

והרנ"טים החדשים, מהווים כוח-אש יעיל נגד טנקים — שעה שהם מוצבים בעמדות מתאימות ובאורח נכון.

סיפורי-המלחמה הרוסיים — מדגימים לא-אחת את פעולתם של חיילים שהתחפרו בשוחות-אישיות, הפוזרות על פני שדות מישוריים רחבים או בצדדי הדרכים. בכמה מפעולות אלה הושמדו מחלקות ואף פלגות טנקים של האויב על ידי חיילים החמושים בכלי-נשק נ"ט קלים בלבד.

התקרבות לעבר טנק והשמדתו

לא רק במארבי יום או לילה, ואף לא רק מעמדות שתוכננו מראש, אפשר לפגוע בטנקים ולהשמידם. אלא גם על-ידי התגנבות לקרבת ה"טנקים" — עד לטווח היעיל של נשק הנ"ט שבידי צייד-הטנקים.

כדוגמה לכך משמשת פעולת חוליות המנ"ט (פיאט) של רון פלד שבוצעה בקרב כרתיה בשלהי "עשרת הימים".

האויב תקף בעוצמה של גודו ממערב ומדרום בלחי 15 משוריינים ומחלקת טנקים קלים (4 כלים), שהפעיל החי"ר. המכשול העיקרי להתקדמות האויב היתה אשם של ה"מק"בים שלנו, אשר גרמו לכך שהרגלים פיגרו אחר הטנקים פיגור רב. שני טנקים המשיכו להתקדמותם. אחד מהם הקדים את חברו ועמד לפרוץ לתוך המערך בעוד חברו מחפה עליו. המפקד שפקד על הפלוגה בגזרה זו, החל לארגן קו הגנה שני על יד מיקום כלי נשק, מיקוש ומלכוד שנועשו תוך כדי הקרב על ידי קצין החבלה.

ברגעים קשים אלה, שינתה את פני הקרב חוליית המנ"ט של רון פלד, שיצאה לעבר הטנק הפורץ כדי לחסלו. ב"תנועתה האיטית והמינעת לעבר הטנק ניצלה בתחילה את מחסה הוארי ואח"כ התקדמה בוחלה בחסות גדר צבר. המנ"ט הופעל מטחן 40 מטר והחטיא יריה ראשונה. מיד גורתה פצצה שניה שפגעה פגיעה ישירה בטנק. נשמעה התפוצצות והשטח כולו כוסה עשן.

השפעתה של פגיעה זו על האויב היתה, כנראה, גדולה מערכה הממשי. הטנק השני שהיה סמוך לטנק הנפגע, פנה לאחור ונסוג, כשיתר הטנקים והמשוריינים שבאגפים נעים בעקבותיו. במהרה הפכה ההתקפה למנוסה כשמכל הגודו התוקף לא נותר אלא תורו הפגום בזכות טנק בודד מעלה עשן.

פעולתו של צייד-הטנקים

לקח שנות 55—1940 מראה כי פעולתו של צייד-הטנקים נעשית בדרך-כלל לפי קוים כלליים ודומים. את עיקרם ניתן לסכם בציונים הבאים: — א. הוא מנצל אותן צרות פני-הקרקע שבהם

מתוך "תותח מול טנק"

משפרצו הרוסיים, במאי 1942, את מערכת ההגנה הגרמנית באזור חרקוב ונעו מערבה, ריכזו הגרמנים באזור הפריצה טנקים רבים וביצעו התקפות-נגד נמרצות.

ב־19 במאי, למשל, התקיפו הללו בטנקים את אחת העוצבות עשר פעמים בזו אחר זו, ולא יכלו לה. סמל קיסלב, איש צות רובה נגד-טנקי, הצטין בקרב זה.

הפלוגה בה שירת תקפה דרך בקעה צרה, אשר משני צדיה התמשכו מדרונות חלולים מכוסי שיחים. כשנכנסו אנשי הפלוגה לבקעה גילו כ־15 טנקים גרמנים בצדה השני. מיד קודמו לעומתם, תוך ניצול קפלי הקרקע, צותות רובים נגד-טנקים. סמל קיסילוב ור עוזרו הציבו עצמם על אחד ממורדות הבקעה, בין שיחים, כך שרק קנה רובם הנגד-טנקי הדק הזדקר החוצה. קיסילוב לא מיהר לפעול. הוא בזן תחילה את תוצאות פעילותם של הצותות האחרים. לאחר שנוכח כי הכדורים של חבריו לא חדרו את השריון של הטנקים המובילים כיון שכוננו למקום הלא-נכון ב"שריונם, החליט לכוון את הרובה הנגד-טנקי שבידו אל מקום מיכלי הדלק של אחד משני הטנקים המובילים. בפגיעה השנייה, שנעשתה מטוח קרוב ביותר, הצליח להוציא את הטנק מכלל פעולה ושניים מאנשי צותו קפצו ממנו. אזלם בדבקו במטרה לא שם לבו אליהם כי אט כיון רובהו לעבר מקום התורפה בשריון הטנק השני. כיון שדפנו היה אלכסוני כלפיו, נאלץ לירות ארבעה כדורים עד שהוציאו מכלל פעולה.

הוצאת שני הטנקים המובילים מכלל שימוש ע"י סמל קיסילוב גרמה לנסיגת שאר הטנקים. ואפשרה לפלוגה את המשך תנועתה.

הוא מובטח ביותר מפני התקפתו של טנק, או לפחות בפני פגיעה ישירה.

ב. את הקשיים הטבעיים של הקרקע לגבי הטנק מגביר הוא על-ידי הקמת מכשולים מלאכותיים.

ג. הוא משתף פעולה עם יחידה "תקינה" של חיל-רגלים או חיל-תותחנים, אשר שומה עליה להפריע לרגלים של האויב המלויים את הטנקים להבטיחם.

לקח הקרבות

• אדם יכול לעמוד מול טנק — באם לחימתו

משולבת במערך הנגד-טנקי הכללי ובאם קיבל הכשרה מעשית ונפשית ראויה.

• צייד-הטנקים הנו חייל-רגלי מעולה, בעל

ידיעה מספיקה בחבלה ובהנדסת-שדה ועירה. צייד-
הטנקים לוחם במסגרת המערך הנ"ט הכללי של
המוצב אליו הוא משתתף.

• טנקים של האויב יש להטריד, למנוע מהם
ציוד ואספקה בכל-אשר-יהיו, ולהתנפל להם עד
השמדתם. על הלוחמים הנגד-טנקים, החל מצייד-
הטנקים ותותחן הנגד-טנקי ועד לאורח המצית את
תחנת-הדלק שלו, בהתקרב אליה שריון האויב —
להיות חדורים אמונה ובטחון בעצמם, בכלי-נשקם
ובאמצעי-פעולתם — ובעלי החלטה נפשית איתנה
להתגבר על אויבים נושאי-פורענות, ולהכחידם.

שלך

"יבחק"

" מושיקו " - סוף סעמי' 74

מושיקו ששמע את ההצעה, זנק על הדובר, תפש אותו
בחולצתו וצעק: "חללה בוא ונתערב, אני נותן אחד אדום,
ואתה שילינג, שאני עושה מקבץ אחד טוב ממך ברובה
הצבאי!". הנתקף הוריד בתוקף את ידו של מושיקו ואמר
בשקט: "נחיה ונראה". המקצה — מלבד אדם אחד שמקבצו
היה גדול מדי, והוא היה צריך לחזור על המקבץ בטריטוריה
עבר לירות ברובה השירות, מקבצו של מושיקו ברובה
השירות היה 9 ס"מ. הוא חטף את מטרתו, ורץ אל חברו
להתערבות: "הייתה יה שכנוי, הראת את גבורתך,
כמה עשית?"

חברו עמד והביט עצוב במטרתו. הוא היה בה רק ארבע
פגיעות מפוזרות, והפגיעה החמישית היתה בשולי מסגרת
המטרה, מרוחקת הרבה מהפגיעות האחרות.
הוא הוציא שילינג מכיסו והושיטו למושיקו.

קח!". אמר בכעס.

לא צריך! היום מושיקו מבוסס, והוא מותר. היום
מושיקו נהיה חיל, לא מפחד יותר מהרובה. זה הרובה
מהיום חבר של מושיקו. מושיקו רוצה מקבץ — יש מקבץ!
מושיקו רוצה בול — יש בול!"

"הייתה שושני הלילה אל, מרקו הנגב' שותים ארק!
אבל אל תשכח, תבוא...!".

המקצה היוורה גמר, ושושני צויה על מושיקו לשכב
בנקודת-יריה, שרובה טריטוריה מונח על המשען שבה.
"מושיקו" פנה אליו, קח את הרובה, ואחוז אותו במצב
יריה ללא משען". הלה עשה כך, ועכשיו אני מקרב לך את
המשען, שיתאים לגובה ידך."

שושני קירב אליו את השקית. "עכשיו זה טוב?"

"כף, כמו בבית". ענה מושיקו.

"כשתיתן פקודת אש, אל תמהר", הוסיף שושני, כון
וירה כאילו אין לך כדור ברובה."

"על הכיפק, שושני, היום אתה האבא שלי, ואם אני
יורה טוב, אתה מקבל אצלי כוס ארק כנה גדול אצל מרקו
הנגב על יד הנמל."

שושני חיך לשמע ההבטחה. ניתנה פקודת "אש".

מושיקו ירה 5 כדורים, איש לא דיבר. כשגמר נגרו אגלי
ועה ממצחו. מושיקו הצהיר: "עשיתי כמו בדיסקית, צריך
להיות טוב". בדיקת המטרה שהיתה בטוח 50 מ', הראתה
מקבץ של 8 ס"מ. מושיקו היה מאושר, חטף את המטרה
ונשק אותה. "בראו מושיקו" הוא קרא ונפגף במטרה
לעיני חבריו.

"הביטו איך הוא מתנאה", רטן אחד מאנשי המקצה.
נראה אותו ברובה הצבאי!"